

rű művészet: jó művésznek nincs más esélye, mint hogy igazat mondjon, és az igazat radikálisan mondja. Ettől még életben lehet maradni, hiszen a hazugság nem az egyetlen és kizárólagos föltétele az életnek, ha sokan nem látnak is egyéb lehetőséget.

Mostanában gyakran elképzelek valakit, homályos alak, egy emberi lény, kortalan, persze inkább idős vagy legalábbis idősödő férfi. Jön-megy, végzi a dolgát, éli az életét. szened, szeret, elutazik, hazatér, olykor beteg, máskor úszni, társaságba, kártyázni jár; mindeközben azonban, amint akad egy szabad perce, tüstént benyit egy eldugott fülkébe, gyorsan – és mintegy szórakozottan – leül valami ócska hangszer elé, leüt néhány akkordot, majd félhalkan improvizálni kezd, évtizedeken keresztül játssza ugyanegy téma immár számtalanadik variációját. Nemsoká felugrik, mennie kell – de amint újabb szabad ideje adódik, ismét ott látjuk őt a hangszernél, mintha az élete csak amolyan két játék közötti, kényszerű közbevetés volna. Ha ezek a hangok, amiket a hangszerből kicsal, mondjuk megállnának, és egymásba sűrűsödve mintegy megfagynának a levegőben, talán valami görcsös kataton mozdulatra emlékeztető jégkristályképződményt látnánk, amelyben, jobban is megnézve, kétségkívül felismerhető volna valamilyen kifejező szándék makacssága, ha csupán a monotoníáié is; ha megnetán lekottáznánk, végül alighanem ki lehetne venni egy mindegyre sűrűsödő fúga bontakozó körvonalait, mely mind határozottabban tör célja felé, csak hogy e célt mind távolabbra tolja, taszigálja magától, s így mégis mind bizonytalanabbá válik. – Kinek játszik? Miért játszik? Maga sem tudja. Sőt – és azért mégiscsak ez a legfurcsább – nem is hallja, hogy mit játszik. Mintha a kísérteties erő, amely újra meg újra odaparancsolja a hangszerhez, megfosztotta volna a hallásától, hogy egyedül neki játsszon. – De ő legalább hallja-e? (A kérdés azonban, lássuk be, értelmetlen: a játékost, természetesen, boldognak kell elképzelnünk.)

Gion Nándor

HA MAJD MEGRITKULNAK A CSILLAGOK

M. Holló János egy Beretta márkájú pisztolyt kapott ajándékba a Gashi nevű kereskedőtől, akinek három boltja volt a városban, de mégis sokat panaszkodott, mert már hónapok óta nem kapott minőségi árut a nyugati országrészekből, így hát főleg Szivárvány Ervin gyógyteáit árusította tisztos haszonnal, mert a gyógyteák a Szivárvány Harcosai titokzatos és bölcs tanítómesterének, a Nagy Fehér Madárnak a receptjei szerint készültek, és megbékéltették a szíveket, és megnyugtatták a lelkeket, az emberek meg vásárolták a gyógyteákat, mert a háborúban békés szívre és nyugodt lélekre vágytak, emellett természetesen lőfegyvereket is vásároltak, és Gashi titokban lőfegyvereket is árusított, sokan árusítottak akkoriban már lőfegyvereket, ezeket is vásárolták az emberek, és nem is titkolóztak, M. H. János egyszer a saját szemével látta, hogy a bömbölő motorkerékpárokat kedvelő bukósisakos fiatal emberek egy külvárosi kocsc-

ma előtt fényes nappal pisztolyokat raktak ki az asztalra, egyáltalán nem titkolták, hogy fegyverkeznek, és igen hazafias és harcias hangulatban voltak, elégedetten szemléltek a fejük fölött röpködő katonai repülőgépeket és helikoptereket, és annak is örültek, ha időnként tankok és egyéb páncélozott járművek vonultak nyugati irányba. Péterfy Sándor, az egykori rendőr, Szivárvány Ervin testőre megtanította a harcias fiúkat a fegyverforgatásra, a város melletti tágas mezőn gyakorolták a célba lövést, közelükben szorgalmas asszonyok szedték a gyógyhatású vadvirágokat Szivárvány Ervinnek, és rémüldöztek a pisztolylövések hallatán, a lelkes fiúk azonban nem lőttek az asszonyokra, csak éjszakánként viselkedtek néha felelőtlenül, száguldoztak a motorkerékpárjaikon, és időnként az ég felé lódöztek, amivel igencsak nyugtalanították a „Szív Békéje” és a „Lélek Nyugalma” elnevezésű gyógyteák rendszeres fogyasztóit. Aztán egy szép napon a bukósisakos fiúk lelkesen elmentek nyugati irányba a tankok nyomában, elmentek a háborúba. Nyugat irányából viszont menekülők érkeztek tömegesen, ők már tudták, hogy nem jó dolog a háború.

M. H. J. is tudta, hogy rossz dolog a háború, nem akart lóni a Berettájával még az ég felé sem, a pisztolyt kitette az ablakpárkányra, az ablakpárkányon még a háború előtti időkből ott volt egy balta is, amivel M. H. J. már régóta a fürkésző és ellenségesnek vélt tekinteteket akarta elriasztani, a szemközi bérházból ugyanis egy ismeretlen valaki igen gyakran figyelte katonai távcsővel M. H. J. ablakát, M. H. J. azt remélte, hogy a balta kedvét szegi az illetőnek a fürkésztől, de a távcső továbbra is az ablakára szegeződött, ami a háború beálltával még inkább nyugtalanította M. H. J.-t, kirakta tehát az ablakba a pisztolyt is, ettől kezdve mintha ritkábban meredt volna rá a katonai távcső, de a repülőgépek és a helikopterek még mindig alacsonyan és harsogva repültek el a város felett, úgyhogy M. H. J. ez időben igen mélabúsan morzsolgatta napjait, őszinte szívvel már csak annak tudott örülni, hogy délutánonként feljárt hozzá Szivárvány Ervin felesége, a szép arcú guberáló asszony, ágyba fekudt vele, és kedves volt hozzá, de a szép arcú asszony szemében is félelem látszott, félt az alacsonyan repülő harci gépektől, és az sem vigasztalta, hogy nagyot lendült előre férjének gyógyteaüzlete, mert Ervin feje az utóbbi időben mintha megbódult volna a vadvirágok illatától és a gyógynövényekért csordogáló pénz szagától, időnként a maga csöndes módján célzásokat tett arra, hogy a szép kertés házuk udvarában túlságosan büzlenek a disznóolák, esetleg felszámolhatnák a sertésállományt, és felesége guberálás helyett felügyelhetne a gyógynövényeket gyűjtögető asszonyokra, hiszen ekkor már tizenöt asszony szedegette és csomagolta a gyógynövényeket Ervinnek, valakinek felügyelni kellett volna munkájukra, és a gyógyteák egyébként is több hasznot hoztak, mint a fárasztó disznóhizlalás. A szép arcú asszony azonban már vagy tíz éve disznóhizlalással foglalkozott, a szemeteskannákból összegyűjtött kenyérdarabokkal etette disznait, és idővel furcsamód megkedvelte ezt a gusztustalan munkát, és talán annak is örült, hogy guberáló körútjai végén összefekhetett M. H. J.-vel, kedvesek lehettek egymáshoz, és sokat beszélgethettek szép és okos dolgokról. De az alacsonyan röpködő harci gépek megjelenésével már egyre kevesebbet beszélgettek az ágyban, és akkor is főleg a vadvirágokról és a disznókról.

Izsakhárról már alig beszélgettek ebben az időben, pedig M. H. J. még mindig írta regényét Izsakhárról, bár a repülőgépek, a helikopterek és a nyugat felé vonuló páncélosok őt is megrettentették néha, így aztán Izsakhár napokig tétován bolyongott a bibliai pusztaságban, négy hűséges embere kísérte ezen az útján, egy nagyon öreg és nagyon bölcs öregembert kerestek, akiről tudták, hogy ismeri a gyógynövények tit-

kait, és csodatevő gyógyteákat főz valahol a homokdombok között, csakhogy arrafelé a sivatagban nehéz volt tájékozódni, a homokdombok változtatták formáikat, sőt a helyüket is, Izsakhárék sok vargabetűvel kóvályogtak a forró homokban, a nap is forrón sütött a fejükre, az éjszakák meg hidegek voltak, és ilyenkor egészen közelről hallották az éhes ragadozó állatok dühös csaholását vagy panaszos vonítását. Végül mégiscsak megtalálták a bölcs öregembert. Kopott, szakadozott sátor előtt ult az öregember, és természetesen gyógyteát főzött, Izsakhárék tisztelettel köszöntötték, aztán kimerülten leheveredtek a tűz köré, esteledett már, a levegő kezdett lehűlni a sivatagban, az öregember gyógyteát adott Izsakháréknak, ezután már nem érezték magukat nagyon fáradtnak, és nem is fáztak, az öregember tényleg értett a gyógyteák készítéséhez. Izsakhár akkor elmondta, hogy a jámbor birkapásztoroktól azt hallotta, hogy időnként egy hatalmas égő szemű teve rohan végig a sivatagban, és ez mindig valami nagy bajnak az előjele, az égő szemű teve nemrég nyugaton, Zebulon földjén száguldott végig, és nyomában istentől elrugaskodott martalócok jöttek, akik legyilkolták Zebulon embereit, és elrabolták a birkanyájukat. Az öregember bólogatott, elgondolkozva simogatta a szakállát, ahogyan azt a bibliai bölcs öregemberek szokták, azt mondta, hogy igazat beszélnek a birkapásztorok, ő nagyon hosszú élete során látta is néhányszor az égő szemű tevét, nyomában valóban mindig valamiféle baj zúdult az emberekre, és ilyenkor sokan elzarándokoltak hozzá gyógyteát inni, vágott és szűrt sebeiket gyógyították, az igazi nagy szerencsétlenséget azonban nem az égő szemű teve jelzi, hanem az, amikor a tiszta égen nagyon-nagyon megritkulnak a csillagok, és még a sivatagi homok is koromfeketének látszik, ilyenkor nagy öldöklések következnek, és a nagy öldöklések után még ő sem tud elég fájdalomcsillapító gyógyteát főzni a jajgató embereknek. Izsakhár ekkor érkezettnek látta az időt, hogy rátérjen jövetelének céljára. Beszélt gazdag jószágállományáról és arról, hogy öszvéreivel nagy földterületet szántott fel, és hogy a felszántott földbe gyógynövényeket szeretne vetni. Az öregember egyelőre még nem akarta elárulni gyógyteáinak titkát, inkább magáról mesélt, elmondta, hogy őt Zahavánnak hívják, és Ézsau nemzetségéből származik, amin Izsakhár módfelett elcsodálkozott, mert tudta, hogy Ézsau népével már réges-régen elköltözött a Széir hegyére és annak környékére, nem értette, hogy a bölcs öregember miért maradt itt Jákob ivadékai között, Izsakhár földjén, de az öregember ezt már nem magyarázta meg, nyugovóra tért sátorában. Izsakhárt nem kedvetlenítette el az öregember titkolózása, biztos volt benne, hogy egyszer majd beszélni fog a gyógynövényekről is, meg egyébként is azon az éjszakán rengeteg csillag volt az égen, a gyógytea is jótékonyan hatott, úgyhogy Izsakhárék nyugodt és bizakodó lélekkel aludtak el a tűz mellett.

M. H. J. regényének e fejezetében olyan gyakran emlegette a gyógyteákat, hogy ő maga is megkívánta a gyógyteát, elhatározta hát, hogy elmegy Ervinhez, a Szivárvány Harcosához. Az utóbbi időben egyébként is gyakran eljárt Ervinék szép kertés házába, örült, hogy kimozdulhatott a bérházbeli lakásából, Ervinék kertjében kellemesen ilatoztak a leterített sátorponyvákon száradó gyógyhatású vadvirágok, és nyüzsgés is volt mindig a kertben, szorgalmas asszonyok széttárt szárnyú kis fehér madárral díszített sötétbarna papírzacskókba csomagolták a gyógynövénykeverékeket a Nagy Fehér Madár receptje szerint, a szép arcú guberáló asszony is előbukkant néha a disznóólak felől, kimért udvariassággal köszöntötték egymást M. H. J.-vel, nem akarták, hogy Ervin megsejtsen valamit gyöngéd kapcsolatukról, így aztán Ervin mindig kedvesen fogadta M. H. J.-t, gyógyteát főzött neki, és csak olyankor borult el a tekintete,

amikor M. H. J. rumot kért a teába, márpedig M. H. J. mindig kért rumot, ezt Ervin nem helyeselte, de azért hosszasan elbeszélgettek a békességről és a szeretetről és a Szivárvány Harcosainak fegyveréről, a csontból faragott kis fehér madárról, amelyet a Szivárvány Harcosai a nyakukban hordtak, és amely szeretetté változtatta át a szemekből áradó gyűlöletet, és a Nagy Fehér Madárról is sokat beszélgettek, Ervin szerette volna, ha M. H. J. könyvet ír a Nagy Fehér Madárról, de M. H. J. szabódott, mert épp elég baja volt Izsakhárral, és amikor ráunt Ervin szelíd unszolására, kiment a házból, és megkereste Péterfy Sándort, aki vagy a kertben ögyelgett, vagy a közeli kocsmá előtt üldögélt, de jó testörként onnan is szemmel tartotta Ervinék házát, és a gerince mögött mindig pisztolyt hordott. Péterfy Sándorral általában a háborúról és a lőfegyverekről szoktak beszélgetni.

Péterfy Sándor most éppen a kocsmá előtt üldögélt, kávé és ásványvizet ivott, amióta iszákosság miatt kirúgták a rendőrségtől, egyáltalán nem fogyasztott szeszes italt. M. H. J. leült a fegyveres testőr asztalához, rumot rendelt magának, és azonnal háborús témákról kezdett beszélni.

– Szerintem a harcoló embereknek rengeteg disznóhúst kell fogyasztaniuk – mondta M. H. J. – A disznóhústól tartósan jóllakottnak és boldognak érzik magukat, és tartósan és boldogan irtják az ellenséget.

– Szerintem a harcoló embereknek elsősorban jófajta szeszes italra van szükségük – mondta Péterfy Sándor. – Még hozzá erős és gyorsan ható szeszes italra. Ettől lesznek igazán boldogok és vakmerők, és ennek rendszeres fogyasztása után gyilkolják boldogan ellenséges érzelmű embertársaikat. A háborúban mindig adtak jófajta italokat a bátran harcoló embereknek. Most is adnak, úgy hallottam.

– A jófajta italok mellé is disznóhúst kell enni – erősködött M. H. J. – A jóllakott emberek tudnak szívvel-lélekkel harcolni.

Péterfy Sándor kissé gúnyosan nézett M. H. J.-re, és megállapította:

– Az asszony tehát panaszkodott magának.

M. H. J. nyomban óvatosabb lett. Biztos volt benne, hogy Ervin nem tud semmit felesége megingásairól, a kiszuperált rendőrnek azonban jobb szeme volt, nyilván megsejtett valamit M. H. J. és a szép arcú guberáló asszony kapcsolatáról. Ezért M. H. J. óvatosan csak ennyit mondott:

– Szorgalmas asszony. És jóformán ingyen hízalja a disznókat a szemeteskannákból összegyűjtött kenyérdarabokkal. Ezzel sok pénzt hoz a házhoz, és fokozza a harci kedvet is.

– A gyógyteák hozzák a nagy pénzt – mondta Péterfy Sándor, és Ervinék háza felé mutatott. – Ervin tegnap egy szép gépkocsit vásárolt magának. Egy alig használt Voltót.

M. H. J. végignézett az utcán, Ervinék háza előtt tényleg egy szép fehér autó állt.

– A Nagy Fehér Madárnak csodálatos receptjei vannak – állapította meg majdnem irigykedve M. H. J. – Ervin tulajdonképpen nem is olyan régen kezdett el üzletelni a gyógynövényekkel, és máris szép nagy gépkocsit vásárolt magának.

– Polgárháború is kell a gyógynövényekhez – mondta Péterfy Sándor. – Ervin egy szegény menekült honpolgártól vásárolta a gépkocsit.

M. H. J. ennek hallatán hirtelen kiábrándult Ervinből, és őszinte csalódással azt mondta:

– Sohasem hittem vona, hogy Ervin kihasználja mások szerencsétlenségét.

– Ervin jószágos, szelíd lelkű és segítőkész ember – mondta Péterfy Sándor. – Engem

is jól megfizet, amiért vigyázok testi épségére, házára és nem kevés pénzére, amit természetesen otthon tárol, mert nem bízok a bankokban, és ebben teljesen igaza van. Tulajdonképpen a szegény menekült honpolgáron is segített, mert megvásárolta tőle a lopott gépkocsit.

– Nem értem – mondta M. H. J., és valóban nem értette, hogy Péterfy Sándor miért beszél lopott gépkocsiról.

– Hábóru van, uram – magyarázta türelmesen Péterfy Sándor. – A háborúban általában rommá lövik a házakat, leöldösi az embereket, és trágár szavakkal fenyegetik egymást a szemben álló felek. Ilyenkor a jámbor lakosság fejvesztetten menekül. Most is menekülnek a jámbor, békeszerető emberek, nemzeti hovatartozásuktól függően vagy nyugatra, vagy ide hozzánk, keletre, és nemzeti hovatartozásuktól függetlenül északra, Magyarországra. Mentik az életüket, mert az emberek szeretnek élni, elhagyják otthonukat, sőt még gépkocsijukat is. A fölfegyverzett és lelkes katonák, akik igen sok rumot isznak, mint ön is, uram, de egyéb erős szeszes italokat is fogyasztanak, továbbra is fenyegetik és lövik egymást. A trágár módon fenyegetőző és lelkesen lövöldöző fiúk mögött mindig ott settenkednek az ügyeskedő honpolgárok, akik begyűjtik az elhagyott és könnyen mozdítható holmikat, főleg a gépkocsikat, és azzal elmennek északra, délre, keletre és nyugatra. Szegény menekülteknek vallják magukat, szívszorító történeteket mesélnek arról, hogy lebombázták a házukat, mindenük a tűz martaléka lett, elégtek a gépkocsi tulajdonjogát és biztosítását igazoló papírok is, erre a mi emberszerető rendőrségünk pecsétes igazolást ad a zabrált gépkocsiról, amit azután már el lehet adni, és az ügyeskedő honpolgár visszamehet a harctérre újabb zsákmány után nézni. Lehet, hogy én is veszek hamarosan egy olcsó autót magamnak.

– A Nagy Fehér Madárnak csodálatos receptjei vannak – mondta immár másodszor M. H. J.

– Én nem vagyok a Szivárvány Harcosa, és nem értek a gyógynövényekhez – mondta Péterfy Sándor. – Én a lőfegyverekhez értek.

– Tudom – mondta M. H. J. – Gashi nemcsak gyógynövényeket árul boltjaiban, hanem pisztolyokat is.

– A fegyverkereskedéshez nincs semmi közöm – tiltakozott Péterfy Sándor. – Gashi időnként kikéri a véleményemet a lőfegyverekről, és én ilyenkor hasznos tanácsokat adok neki. Egy Dragomir nevű fickó is eljárogat hozzám, szerintem a városban ő irányítja a fegyverkereskedelmet, neki is hasznos tanácsokat adok, amiért ő igen hálás. A legjobb fegyvereket árusítja, és meg van győződve róla, hogy hazafias cselekedetet hajt végre, mert felfegyverzi veszélyeztetett nemzetét. Persze ő sem dolgozik veszéllyel, időnként engem is megjutalmaz a jó tanácsokért.

– Nekem Beretta márkájú pisztolyom van – mondta M. H. J. – Az ablakpárkányon tartom. Azzal riasztgatom a kíváncsiskodó szomszédokat.

– A Beretta jófajta lőfegyver – mondta Péterfy Sándor. – Könnyen kezelhető és igen hatásos. Egyetlen jól irányzott lövéssel leterít minden ellenséges érzelmű embert.

E tartalmas és tanulságos beszélgetés alatt M. H. J. megivott két pohár rumot, elbúcsúzott Péterfy Sándortól, és elment Szivárvány Ervinhez gyógyteát inni. Ervinék háza előtt alaposan megszemlélte a fehér Volvót. Szép kocsi volt. Ilyen szép Volvo autóval jött egyszer M. H. J.-hez Korpa Zoli valamikor évekkel ezelőtt, és egy pohár hideg vizet kért, mert akkor is meleg nyár volt, és Korpa Zoli nagyon szomjas volt. Korpa Zoli évekig Svájcban dolgozott egy előkelő szanatóriumban, ahol gazdag és

nyomorék betegeket ápoljt jó fizetésért, a jó fizetésből vett magának egy Volvo gépkocsit, hazajött, és itthon egy kis faluban megvásárolt egy nagy házat és két skót juhász-kutyát, és azt gondolta, hogy boldogan fog élni. Egy ideig boldogan furikázott a Volvóval, a skót juhászkutyákkal díjakat nyert a kutyavásárokon, egy kutyavásáron azonban megszomjazott, akkor ment fel M. H. J. lakásába, és hideg vizet kért. Azon a meleg nyáron azonban furcsa módon meghibásodás történt a vízvezetékben, forró víz folyt minden csapból, M. H. J. röstelkedett, Korpa Zoli meg izzadt és szomjazott, és amikor szomjasan eltávozott, olyasmit motyogott, hogy visszamegy Svájcba, mert ott bármikor ihat hideg vizet, és ott vannak még előkelő szanatóriumok, ahol gazdag és nyomorék betegek ápolatják magukat. A skót juhászkutyákat odaajándékozta valakinek, viszsza Svájcba, és azóta is ápolja a gazdag és nyomorék betegeket az előkelő szanatóriumban, itthoni falusi házába a nyugati országrészből menekült családok költöztek be, ő viszont ötszobás lakást bérelt Bazelban, a francia–német–svájci határ mentén, megtakarított pénzét egy német bankban tartja, mert a német bankok adják a legnagyobb kamatot, tágas lakásában vajdasági magyar fiúk laknak, akik egészen Svájcig utaztak a katonai behívók elől, Korpa Zoli megpróbál segíteni rajtuk, bár kissé már megkeseredett a szíve a sok menekült honfitársa miatt, és M. H. J. legutóbb azt hallotta, hogy szegény Korpa Zoli igen sokat iszik, néha még az előkelő szanatórium előkelő vendégeit is részegen tologatja a tolokocsikban, sőt a Volvóját is néha ittasan hajtja. Ervinnel ez nem fordulhat elő, gondolta megnyugodva M. H. J. Ervin csak gyógyteát iszik, és bizonyára nagyon fog vigyázni a szép fehér gépkocsijára.

M. H. J. köszönt a kertben szorgoskodó asszonyoknak, aztán bement a házba. Ervin éles bicskával ügyködött, kis fehér madarat faragott csontból.

– Hiszek a Szivárvány Harcosai fegyverének erejében – mutatott a kis fehér madárra M. H. J. – Hiszem, hogy szeretetté változtatja a gyűlöletet. Sajnos jótékony hatása csak közelharcban érvényesül, a mai háborúban viszont a harcosok általában távolról lövik egymást, és nem veszik észre, hogy esetleg valakinek a nyakában a Szivárvány Harcosainak szeretetet árasztó fegyvere lóg.

– Maga már megint ivott – állapította meg szomorúan Szivárvány Ervin.

– Svájcban is isnak az emberek – mondta M. H. J. – Pedig Svájcban már ötszáz éve demokrácia van, kívánság szerint hideg és meleg víz folyik a csapokból, és ott egyáltalán nincs háború.

– Kér teát? – kérdezte Ervin.

– Kérek.

– Rummal?

– Természetesen.

Ervin félretette a bicskát és a kis fehér madarat, elment a konyhába, és hozott gyógyteát és rumot M. H. J.-nek.

– Tegnap beszéltem a Nagy Fehér Madárral – mondta Ervin.

– Én is szeretnék beszélni vele – mondta M. H. J. – Föltételezem, hogy a Nagy Fehér Madár ősz szakállú, bölcs öregember, aki okos dolgokat tudna mondani nekem.

– A Nagy Fehér Madár csak tanítványait, a Szivárvány Harcosait fogadja – mondta Ervin.

– Kár – sóhajtotta M. H. J. – Én sohasem leszek a Szivárvány Harcosa. Baltát és pisztolyt tartok a lakásomban, és időnként kegyetlenség éled a szívemben, különösen, ha félek valamitől, márpedig mostanában igen gyakran félek.

– A Nagy Fehér Madár megengedte, hogy újabb fajta gyógyteát is készítsünk, olyan gyógyteát, amely legyőzi a félelmet.

M. H. J. úgy emlékezett, hogy a félelem elleni gyógyteát ő javasolta egy régebbi beszélgetéskor, sőt a lőtt sebek gyors gyógyulását elősegítő csodakenőcs gyártását is javasolta, Ervin azonban mintha megfeledkezett volna erről, ami kicsit elkedvetlenítette M. H. J.-t, de azért lelkesen azt mondta:

– Nagyon helyes. Ezt a gyógyteát én is rendszeresen fogom fogyasztani.

– Gyógykenőcsöt is gyártunk majd – mondta Ervin.

– Lőtt sebek gyógyítására?

– Főleg lőtt sebek gyógyítására.

– Annak is nagy keletje lesz, biztos vagyok benne – mondta M. H. J.

– A sertésállományt sürgősen fel fogom számolni – mondta Ervin.

– Eddig jól jövedelmeztek a disznók – mondta M. H. J. – Ingyenkenyéren híztak.

– A disznók bűdösek – jelentette ki Ervin tőle szokatlan keménységgel. – És szegény feleségem is bűdös, szemétszagú ruhában járja az utcákat, és szemeteskannákban kotorász. Ezt nem tűrhetem tovább. Jó asszony a feleségem, jobb sorsot érdemel.

– Lehet, hogy a felesége így is elégedett a sorsával – próbálkozott még erőtlenül M. H. J., bár tudta, hogy hiába beszél.

– A disznóólakba gépeket szereltetek be, gépesíteni akarom a gyógyteák és a gyógykenőcs gyártását – mondta Ervin. – A Nagy Fehér Madár is helyeselte a tervemet.

– A Nagy Fehér Madár bölcs ember – adta meg magát M. H. J. – És okos üzletember.

– A Nagy Fehér Madár segíteni akar a szenvedő embereken – mondta megrovóan Szivárvány Ervin. Aztán megkérdezte: – Mikor írja meg róla a könyvet?

– Izsakhárnak sürgősen be kell vetnie gyógynövényekkel a felszántott földjeit – szabadott M. H. J. – Csakhogy Izsakhár nem ismeri a gyógynövények titkait, és ez igen hátráltatja a munkában.

– Maga túl sokat kínlódik Izsakhárral – mondta Ervin. – Félek, hogy nem sikerül majd igazán jó regényt írnia.

– Zavarnak az alacsonyan repülő vadászbombázók és az egyéb harci gépek – mondta M. H. J. – Túlságosan zajosak. De az is lehet, hogy nem jó a csillagok állása mostanában.

– Majd megnézzük – mondta elgondolkodva Ervin. – A Nagy Fehér Madártól asztrológiát is tanultam. Majd elkészítem a horoszkópját. Mondja el a születési adatait.

Ervin papírt és tollat vett elő, M. H. J. meg elmondta neki, hogy melyik évben, melyik hónapban és melyik napon született. Ervin azt is tudni akarta, hogy hány órakor született. M. H. J.-nek fogalma sem volt, hogy hány órakor született, ezért azt mondta, hogy éjjel fél kettőkor. Ervin mindent gondosan feljegyzett, és aztán a szív békességéről és a lélek nyugalomáról beszélt igen sokáig, M. H. J. kissé bágyadtan hallgatta, és itta a rumos teét.

Később kiment az udvarra, a szorgalmas asszonyok még mindig a gyógyhatású vadvirágokkal bíbelődtek, Péterfy Sándor meg fát hasogatott, és azt mondta M. H. J.-nek:

– Ma este nyúl paprikást főzök. Itt marad vacsorára?

– Nem – mondta M. H. J. – Ma este egy ősz szakállú bolcs öregemberrel kell beszélgetnem mindenféle titokzatos dologról.

– Kiváló nyúl paprikást tudok főzni – mondta Péterfy Sándor.

– Maga testőr vagy szakács? – kérdezte M. H. J.

– Testőr vagyok – mondta Péterfy Sándor. – Testőr és egykori alkoholista. Minden

valamirevaló alkoholista, ha abbahagyja az ivást, újabb szenvedélyt választ, ami boldoggá teszi. Az én szenvedélyem a nyílt tűzön való sütés-főzés. Tényleg nem marad itt vacsorára?

– Beszélnem kell azzal a bölcs öregemberrel. Kissé nehéz ember, nehezen árulja el a titkait, lehet, hogy késő éjszakáig kell faggatnom.

– Maga túl sokat kószál éjszaka – mondta Péterfy Sándor. – Ajánlom, hogy ilyenkor vigye magával a Berettát. Szüksége lehet rá.

M. H. J. megköszönte a jó tanácsot, hazament, és még akkor este megírta a regényében, hogy az ősz szakállú bölcs öregember elmondta Izsakhárnak, hogy milyen fájdalomcsillapító gyógynövényeket termesszen, sőt arra is célozgatott, hogy ismeri egy csodálatos illóolajnak a titkát, ez az illóolaj garantáltan begyógyítja a szúrt és vágott sebeket, és összeforrasztja az eltörött csontokat, de ezt a titkot még nem árulta el. Izsakhárnak azonban ennyi is elég volt, négy emberével hazasietett, riasztotta szolgálait és háza népét, elküldte őket a homokdombok közé magvakat gyűjteni. A gyógyhatású vadnövények magvainak begyűjtése, elrendezése és elvetése elég sokáig tartott, de M. H. J. szorgalmasan dolgozott az elkövetkező napokban is, bár a harci gépek még mindig alacsonyan röpködtek, és éppen azokban a napokban újabb mozgósítás volt a városban, éjjelenként egyenruhába öltöztették a fiatal fiúkat, és elküldték őket nyugati irányba a harctérre, az emberek idegesek voltak, sok gyógyteát ittak, és lőfegyvereket vásároltak. Gashi és Szivárvány Ervin szép pénzeket keresett, a szép arcú gubéráló asszony viszont egyre szűksavúbb lett, már a disznókról és a gyógynövényekről is csak ritkán beszélt délutánoként, szótlánul vetette le szemétszagú ruháját, szótlánul zuhanyozott, és szótlánul kuporgott az ágyban M. H. J. mellett.

Egy délután elsírta magát a szép arcú asszony.

– Ervin eladta a disznókat – mondta. – Egyetlen malacot hagyott meg, Péterfy Sándor azt is leszúrja ma délután, és estére megsüti nyárson vacsorára.

– Meleg nyarunk van az idén – mondta M. H. J. – Ilyen meleg napokon főzelékfélét és gyümölcsöt kell enni. A malachús megfekszi az ember gyomrát, és rossz álmokat hoz e nyugtalan éjszakákon.

– Én egy falatot sem fogok enni a malacból – mondta a szép arcú asszony.

– Helyesen teszi – mondta M. H. J. – Egyen zöldborsófőzeléket vagy görögdinnyét.

– Magát is meghívták vacsorára – mondta az asszony.

– Elmegyek – mondta rövid gondolkodás után M. H. J. – Esem a malac húsából, de közben szomorú leszek.

És aznap este M. H. J. elment Szivárvány Ervinékhez vacsorára. A kertben a vadvirágok mellett Péterfy Sándor akkor már parázs fölött forgatta az utolsó malacot, örömmel üdvözölte M. H. J.-t, és azt mondta:

– Visszajöttek a bukósisakos fiúk a háborúból. Már aki visszajött közülük.

– Még mindig lelkesek? – kérdezte M. H. J.

– Nem lelkesek – mondta Péterfy Sándor. – Bukósisak sincs a fejükön. A gonosz ellenség ugyanis aknavetővel közibük lőtt. Ketten azonnal meghaltak, a másik kettőnek szétroncsolódott a lába, ezeket a lábakat a tábori kórházban lefűrészelték. A többiek, akiknek megmaradt a lábuk, gyorsan hazajöttek, és most attól félnek, hogy visszaviszik őket oda, ahova egykor önként mentek. Négyen közülük bent vannak Ervinnél.

– Sohasem szerették Ervint – mondta M. H. J. – Mit akarnak tőle?

– Most szeretik Ervint. Megkérték, hogy tanítsa meg őket néhány magyar szóra.

– Miért?

– Szeretnének átrándulni Magyarországra. Azt mondják, hogy a közismerten könnyűvérű magyar nőket akarják leteperni. De Ervin ilyen szavakra tanítja őket, hogy „kenyér”, „tej”, „hús” meg „jó napot”. Szerintem Magyarországon akarnak dekolni, amíg véget ér a háború. Az aknavető gránátok ugyanis csúnyán robbannak, elhiheü nekem, én értek a lőfegyverekhez.

M. H. J. bement a házba, Ervin a nappaliban ült a négy bukósisakos fiúval, akiknek a fején most nem volt bukósisak, ellenben a nyakukban a Szivárvány Harcosainak fegyvere, a kis fehér madár lógott, és akadozó nyelvel azt ismételtették, hogy „Legyzen szíves megmondani”.

– Nézzetek egymásra, fiúk – mondta M. H. J. – Nézzétek a kis fehér madarat. Ha gyűlöletet éreztek egymás iránt, a Szivárvány Harcosainak a fegyvere e gyűlöletet szeretetté változtatja, és szeretetet sugároz a szívetekbe.

– Mi nem gyűlölünk senkit – mondta az egyik fiú. Felálltak mind a négyen, és bárátságatlanul néztek M. H. J.-re, de azért azt mondta a fiú:

– Magát sem gyűlöljük.

Elköszöntek Ervintől, elmentek. Ervin az asztalra mutatott:

– Ott van a horoszkópja.

M. H. J. leült az asztal mellé, szemügyre vette a horoszkópját. Egy nagy fehér papírlapra nagy fekete kör volt rajzolva, a körben fekete vonalak metszették egymást, és kissé rendezetlenül a csillagok nevei voltak felírva. M. H. J. semmit sem értett a saját horoszkópjából.

– Ez jó vagy rossz? – kérdezte Ervintől.

– Jó – mondta Ervin. – A csillagok állása nagyon-nagyon kedvező. Az elkövetkező három hónap kivételesen hasznos alkotómunkát ígér. Elkezdheti írni a könyvet a Nagy Fehér Madárról.

– Mi lesz, ha a csillagok megritkulnak az égen? – kérdezte M. H. J.

– A csillagok sohasem ritkulnak meg – mondta Ervin.

– Bölcs öregemberek már évszázadok óta mesélik, hogy időnként megritkulnak a csillagok az égen – magyarázta M. H. J. – Ilyenkor sűrű lesz a sötétség, a fehér falú házak is koromfeketének látszanak, és sok ember meghal.

– Ne féljen, a maga csillagai jól állnak az égen – mondta Ervin. – Szerencséje van, hogy éjjel fél kettőkor született.

Ezután Ervin még sokáig magyarázta a horoszkópot, azt bizonygatta, hogy eredményes alkotói időszakba lép M. H. J., és hogy elkezdheti írni a könyvet a Nagy Fehér Madárról. Közben Péterfy Sándor kint a kertben pirosra sütötte a malacot, behozta az ebédlőbe, és szakszerűen felszeletelte. Négyen ültek az asztalnál, de csak hárman ettek a malacból, Péterfy Sándor, Szivárvány Ervin és M. H. J. sok malachúst fogyasztott, a szép arcú asszony azonban görögdinnyét evett, és igen szomorúnak látszott. M. H. J. is igyekezett szomorú arcot vágni, bár jólesett neki a malachús, és azt sem bánta, hogy éjszaka esetleg rossz álmai lesznek. Vacsora után a szép arcú asszony kísérté ki az utcára, és nagyon szomorúan azt mondta:

– Ezentúl nem mehetek fel minden délután magához. Többé nem kell kenyérdarabokat gyűjtenem. A gyógynövényekkel kell foglalkoznom. Hetente egyszer, legfeljebb kétszer látogathatom meg.

– Én ennek is örülni fogok – mondta M. H. J. ugyancsak szomorúan. – Örüljünk

mind a ketten. Eddig szemétszagú ruhában járt el hozzám, ezentúl a vadvirágok illatát hozza majd el sivár életembe, és jobban fogjuk szeretni egymást, mint régen.

Sötét volt, amikor elbúcsúztak, de a csillagok még nem ritkultak meg az égen, és M. H. J. úgy látta, hogy a szép arcú asszony megvigasztalódott valamelyest. M. Holló János azt már nem vallotta be az asszonynak, hogy megfogadta Péterfy Sándor tanácsát, és a Beretta márkájú pisztolyt esténként magával hordja. A pisztoly most is a gerince mögött volt.

Tolnai Ottó

ÁRVACSÁTH

Részletek

nem sül ki a szemed
szokták volt mondani
ha netán nagyot találtam mondani
és én máris rettegtem
a kis véres énekestojás
sisteregni kezd a csonttégelyben
sül ki
sül ki a szemem
azóta nem győzők kicsit mondani
a semmit
munka közben egy selyemszálra kötött
hangyát sétáltatok papirosaimon
szórakozni is csak bolhacirkuszban
tollam moccanatai abszolút semmisek
homályos gyerekkori emlékek
valaki átment az utcán és felsértette
egy fűszál köszörült árnyéka ilyesmik
és mégis érzem sül ki a szemem
sül ki
akárha az isten forró tenyerébe
talált volna tojni a kis énekes

*

most hogy befagyott a duna
pánikszerűen keresem korcsolyakulcsom
reggelre biztosan befagy a palics is
és egy kisgyerek kifut a közép
mint valami titkos szerződés alá
aranykacsát ütni